

DE CE
BINELE
SE CUVINE
SĂ NE AFLE
PREGĂTIȚI

Mihai Frățilă, episcop greco-catolic de București, s-a născut la Alba Iulia în 1970. A studiat teologia la Roma, ca bursier al Colegiului Pontifical Pio Romeno – singura instituție românească din Cetatea Eternă aflată sub patronajul Vaticanului, și la Paris. Este preot din 1996, iar între anii 2005 și 2007 a fost rector al Colegiului Pio Romeno. În 2007 a fost sfințit episcop rezident în capitală, vicar al Mitropoliei Greco-Catolice de la Blaj; în 29 mai 2014 este ales primul episcop al nou-înființatei Episcopii Greco-Catolice „Sfântul Vasile cel Mare“ de București.

A scris mai multe eseuri în care a aprofundat relația dintre speranța creștină și sfâșierile sufletești ale omului contemporan: *Dumnezeu este acolo unde dorește să te întâlnească: Simplitatea în fragmente* (Galaxia Gutenberg, 2005); *Lumina este un dar al Cerului: Privind viața prin ochii lui Dumnezeu* (Galaxia Gutenberg, 2007); „*Cu o singură gură și o singură inimă*“: *Liturgia altfel* (Galaxia Gutenberg, 2007); *Curajul de-a improviza: Eseuri întârziate despre harul nevăzut al vieții* (Editura Surorilor Lauretane, 2014); *Rigoarea speranței* (Editura Surorilor Lauretane, 2015); *Paștele memorabil: Cum deschide Dumnezeu fereastra atunci când o ușă se închide* (Editura ARCB, 2020).

La Editura Humanitas a publicat: *Poate fi trimis Dumnezeu în exil? Despre riscurile mântuirii și șansa răbdării* (2016) și *Există o zare: Despre truda lui Dumnezeu de a pune lucrurile la punct* (2019).

MIHAI FRĂȚILĂ

Episcop greco-catolic de București

DE CE
BINELE
ȘE CUVINE
SĂ NE AFLE
PREGĂTIȚI

Un jurnal din vremea
pandemiei

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Anca Lăcătuș
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Iuliana Constantinescu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

© HUMANITAS, 2021

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Frățilă, Mihai

De ce Binele se cuvine să ne afle pregătiți:
un jurnal din vremea pandemiei /

Mihai Frățilă, Episcop greco-catolic de București. –
București: Humanitas, 2021

ISBN 978-973-50-7101-1

2

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

*Doctorilor și tuturor acelor care,
în timpul epidemiei,
au îmbogățit lumea
prin omenia și
devotamentul lor*

Cuvânt înainte

„Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele,
până la sfârșitul veacului.“¹ — Matei 28, 20

Pe fundalul epidemiei care a cutremurat certitudinile lumii de azi, mulți oameni s-au trezit, fără nici un preaviz, în fața posibilității de a-și pierde viața. O scurtă, absurdă și inexplicabilă suferință cauzată de infectarea cu noul virus a pus sub semnul crizei fragila existență a ființei umane. Până și în mintea celor care de multă vreme nu mai considerau Scriptura drept punct de reper a revenit brusc o imagine precisă, evocată de Isus: „Din doi care vor fi în țarină, unul se va lua și altul se va lăsa; din două care vor măcina la moară, una se va lua și alta se va lăsa“². Mersul vieții, expus capriciilor unui microorganism parazit, a condus societatea mileniului III, inaugurat

---

1. Pentru textele biblice, am folosit *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994; am făcut pe alocuri mici ajustări, corespunzătoare limbii de azi.

2. Matei 24, 40-41.

în trâmbițele progresului, către o neprevăzută experiență umilitoare.

Pe la mijlocul lunii noiembrie din fatidicul an 2020, mi-a fost sortit să cad și eu sub tăvălugul infectării, și nu a fost o formă prea ușoară. Doctorii au considerat că trebuie să merg la spital, pentru a sta sub observație și a face imediat un tratament care să preîntâmpine derapajele neașteptate și inexplicabile caracteristice acestei boli. În secția blindată a spitalului, am trecut prin stări de puternică tensiune și neliniște. În câteva minute, totul ar fi putut să ia un curs dezastruos. Astfel, m-am confruntat cu fragilitatea reacțiilor mele trupești și a stărilor mele sufletești, în momente în care certitudinile erau destul de puține. Am primit atunci ajutor de la oameni cărora, neputându-le zări chipul, le-am admirat generozitatea și devotamentul. Oameni buni, răsplătiți, din păcate, cu lipsa de respect și de responsabilitate a multora dintre noi.

În zilele premergătoare Crăciunului, într-o conversație la telefon cu Gabriel Liceanu, discuția a alunecat inevitabil spre întâlnirea cu boala. Prevenitor în glas, filozoful m-a întrebat foarte direct: „V-a fost de ajutor credința, Monseniore?” Deși firească, întrebarea m-a surprins. Am recunoscut cât de greu mi-a fost în primele zile ale bolii și că abia întors acasă am reușit să-mi recapăt liniștea. Mi-am amintit cum mă rugasem la spital ca să-mi pot păstra calmul: o rugăciune de tranșee, în care predomina anxietatea, oferindu-i totul lui Dumnezeu ca să pot fi răbdător și să accept

că nici o consolare filozofic-rațională nu-și mai găsea locul. Orice comentariu sau lamentare, dar și actele de cutezanță deveniseră de prisos. Minuscula așchie din Cruce îmi fusese încredințată și trebuia să o duc o vreme, atât cât îmi fusese hărăzit.

Când m-am îmbolnăvit, lucram la un text căruia credeam că-i găsisem forma potrivită. După eseul despre Paștele memorabil de la sfârșitul primăverii, aventura noilor pagini provenea din străduința de a cerceta semnele timpului prezent, un timp imprevizibil și amenințător – „precum în zilele acelea dinainte de potop, [când] oamenii mâncau și beau, se însurau și se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie“¹. După ieșirea din spital, recitind textul, l-am găsit fad și neîmplinit. Micile istorii personale care mă marcaseră atât de mult între timp meritau să fie povestite. Amprenta lor a rescris totul, pe mine însumi și paginile nou-născute ale volumului de față.

---

1. Matei 24, 38.

Reputația medicală a lui Dumnezeu

„Forța păcatului nu stă în ispită, ci în afundarea inimii, în tot felul de interese mărunte și în imposibilitatea de a trăi și de a respira în pace. Pentru a ne împotrivi acestei afundări, nu este suficient să pledăm în favoarea smereniei și a rugăciunii.“¹ —Alexander Schmemann

Lunile petrecute sub amenințarea epidemiei au lăsat suflarea omenească fără vestă de salvare. Munca, călătoriile, siguranța sau supraviețuirea financiară, previziunile societății și sistemele sale de sănătate au suferit deja atâtea schimbări, încât tonalitatea încrederii – cel puțin în ceea ce privește o parte a societății – s-a modificat simțitor. Chiar și celor care au negat seriozitatea infectării, iar apoi s-au trezit cu prinși de boală, confruntarea cu momentul tragic le-a revelat cât de greu se ajunge la o privire lucidă asupra realității.

Un lucru rămâne cert: nimeni nu poate fi scutit de adversitate. Boala, neputința, încercările, inclusiv fricțiunile dintre oameni, ieșirea la lumină a brutalității caracterelor, indolența sau disprețul față de așteptările

---

1. Alexander Schmemann, *Biografia unui destin misionar: Jurnalul părintelui Alexander Schmemann*, trad. de Felicia Furdui, Editura Renașterea, Alba Iulia, 2004, p. 239.

celorlalți, tot ceea ce împiedică trăirea în seninătate este menit să arate la ce nivel sufletesc se situează generația respectivă. Bătălia cu Răul nu ocolește și nu menajează pe nimeni. Cataclismele istorice spun, de fapt, că progresul nu este ceva liniar și nu se limitează la un aspect anume al activității umane. În general, omul este puțin dispus să privească mai întâi la dizabilitățile sale sufletești. Îi este mai ușor să creadă că nevoile lui esențiale se rezumă la cele biologice, situate exclusiv în exterior, atâta vreme cât siguranța lui în lume se bazează pe avuții materiale, pe competențe profesionale sau de altă factură și pe poziția pe care trebuie să și-o apere în societate. Fragilitatea sănătății și amenințarea morții în vreme de pandemie au fost însă printre puținele provocări care au reușit să mai pună lumea serios pe gânduri. Cu toate acestea, obișnuința cu răul și egoismul pe care le avem în sânge ne pot face adesea insensibili la nevoile celui alt și cinici în fața vulnerabilității.

În Evanghelia există un episod foarte sugestiv care ne dezvăluie viziunea lui Dumnezeu asupra sănătății. El singur pare să se folosească de importanța ei în fața atenției omului, urmărind conjunctura favorabilă pentru un alt fel de vindecare: aceea a sufletului. În timp ce se afla la Capernaum și predica, lui Isus îi este adus un paralytic ca să-l vindec¹. Însoțindu-și deseori cuvântările publice cu binecuvântări asupra celor bolnavi, Isus dezvăluie întotdeauna ceva aparte

---

1. Matei 9, 1-8.

din legătura pe care o are cu tainele durerii. Constatând suferința, El invită cu franchețe la un alt tip de raportare la propria neputință.

Isus își începe scurtul dialog cu cel paralizat remarcând credința însoțitorilor și ne revelează, astfel, ce anume urmărește Dumnezeu când i se cere să vindecă trupul. Se simte cât de mare este bucuria lui Isus în prezența credinței veritabile. Invitația „Îndrăznește!” arată astfel chintesența insistenței rugăciunii, faptul că omul alege și este realmente dispus să învețe abandonarea completă de sine și punerea sa la dispoziția Cerului. Vindecarea pe care o va realiza Isus în acest caz va surprinde tocmai pentru că remediile – chiar și pe acelea ale bunăstării exterioare – Dumnezeu le va lega strâns de credință și de înțietatea trăirilor sufletești în viața omului.

*

Un slăbănog nu este un bolnav oarecare. E în primul rând un om dependent de ceilalți prin suferința lui. Descumpănit, uzat de fatalitatea de a aștepta ajutor din jur, inclusiv atenție față de nevoile sale cele mai firești, nu-și poate permite nici măcar dorința de independență care până la o vreme constituie în bună parte harul primordial al sănătății corpului: libertatea de mișcare a fiecărei persoane. De ce, oare, obișnuința cu starea de infirmitate și resemnarea în fața fatalității riscă să-i reducă omului speranța în propria umanitate? În ce fel își dorește sănătatea un paralytic, dacă mulți oameni sănătoși și-o imaginează doar ca

pe o firească ușurință în a-și vedea nestingheriți de căile lor? Câți bolnavi imobilizați la pat sfârșesc, în ziua de azi, la azil, fiindcă cei tineri din familie lucrează de dimineața până seara, fără să-și poată permite un îngrijitor acasă? Din păcate, oamenii condamnați să zacă la pat sfârșesc, de cele mai multe ori, în singurătate. Mai pot oare aceștia crede cu adevărat în sănătate, dacă pentru ei un dram de atenție și compasiune valorează mai mult decât toate bogățiile la un loc? Multe întrebări se regăsesc în sufletul unei persoane care se confruntă cu povara infirmităților exterioare. Cel mai probabil, unui om care merge la clinică nu i se va vorbi despre suflet și datoria veșniciei. I se vor cere expertize, disponibilitatea de a-și sacrifica economiile de-o viață pentru a-și asuma riscurile remediilor propuse, astfel investindu-și moral puținele energii pe care i le mai inspiră propria viață.

În scena vindecării paralizicului, Isus nu are altceva de apărat decât binele profund al omului. El nu este un medic cu diplome de studiu, plătit de casele de asigurări și preocupat de reputația sa profesională. Pentru Dumnezeu, sănătatea sufletului – adică adevărul iertării păcatelor – are prioritate absolută, așadar ea trebuie pusă în legătură cu vindecarea trupului. Ce este păcatul dacă nu paralizia inimii și imposibilitatea de a mai simți prezența lui Dumnezeu?

*

Morala acestui pasaj evanghelic în care este descrisă vindecarea slăbănogului nu ar fi însă atât de limpede

fără contrastul cu sminteala fariseilor, prezenți la momentul în care Isus îi oferă bolnavului iertarea. Fără bombăneala lor contradictorie și ireverențioasă, nu s-ar vedea cât poate fi de dezgustător să te crezi mai presus de viață, așezându-l pe Dumnezeu în grafice, datini teologice sau pedanterii strămoșești. Ce arată această atitudine a învățătorilor Legii? Cât de departe este judecata lui Dumnezeu de judecata omească și cât de... *aproape* se află binele, atunci când el trebuie recunoscut. Cum ai putea surprinde însă minunea pe care Isus o înfăptuiește în inimă – acolo unde se primește sau se pierde prietenia cu Dumnezeu –, dacă pentru tine legătura cu El stă în privilegiu de castă, în folclor, în compromis sau în vanități istoriografice, fără legătură cu încrederea în dragostea lui?

Isus continuă să vorbească de păcat în prezența suferinței corporale, amintind că în fiecare om există o bătălie între lumină și întuneric și făcând pledoarie pentru adevăr. Omului i-a fost sortit să afle calea spirituală spre Împărăție. Trupul este trecător, iar aici, pe pământ, va purta mereu fie umbra Răului intrat în lume prin păcatul lui Adam, fie amprenta alegerilor morale. Lupta cu Răul este, în același timp, și o povară cu care te naști și trăiești. Credința are șansa de a deveni un veritabil dialog cu Dumnezeu prin fiecare act de încredere în Providență, la bine și la rău: „El mă iubește, merită deci să primesc și să descopăr dragostea lui. Ce este mai important pentru mine, vindecarea trupului sau vindecarea de păcat, care conține în sine însăși și potențialitatea însănătoșirii trupei?”

Isus îi învață pe oameni că păcatul conduce la paralizia sufletului, care este astfel împiedicat să recunoască iubirea: a-l iubi pe Dumnezeu mai presus de orice, din toate puterile, iar pe aproapele ca pe sine însuși. Cum să nu-și apere atunci Dumnezeu „reputația“ medicală de a oferi vindecarea trupului prin iertarea păcatelor? Anticipând jertfa sa pe cruce prin vindecarea slăbănogului, El spune că inima iertată și curată este întotdeauna semnul prezenței sale.

*

A nu ne limita la ceea ce, cu prea multă ușurință, egocentrism și indolență, am învățat să numim sănătate și bunăstare este o mare descoperire. În această lume, în care se vorbește atât de puțin – și, mai ales, greșit – despre păcat ca despre adevărata suferință a sufletului, învinge numai cine iubește și trăiește ca Isus. Definierea corectă a păcatului se poate face ținând cont de ceea ce El spune că ne îndepărtează de modul de viață pe care ni-l indică. Să cerem, atunci, harul de a-i cunoaște Inima nu este altceva decât un lucru firesc. Ca să arătăm apoi grijă față de semenii și să căutăm, mereu recunoscători, bucuria de a primi încurajarea lui.

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Reputația medicală a lui Dumnezeu	11
Experti în siguranță	17
Ce anume răsplătește Dumnezeu	24
Viața depinde de cuvântul dat și are ca temei încrederea	31
Ieri, azi, mâine: întruchipările Răului	39
Gustul, mirosul și savoarea vieții	50
Înfăptuiești <i>tu</i> minunea, încrezându-te în Isus	57
<i>Cine</i> pe cine caută	65
O dreptate care umblă cu capul spart	73
Puterea sau devotamentul și jertfa	80
De ce Binele se cuvine să ne afle pregătiți	94
Cum ne dă întâlnire Dumnezeu	102
„Unde este credința voastră?“	110
Epilog	121